

ได้ผ่านการตรวจประเมินคุณภาพหนังสือเรียนอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ครั้งที่ 1 ประกาศลำดับที่ 723

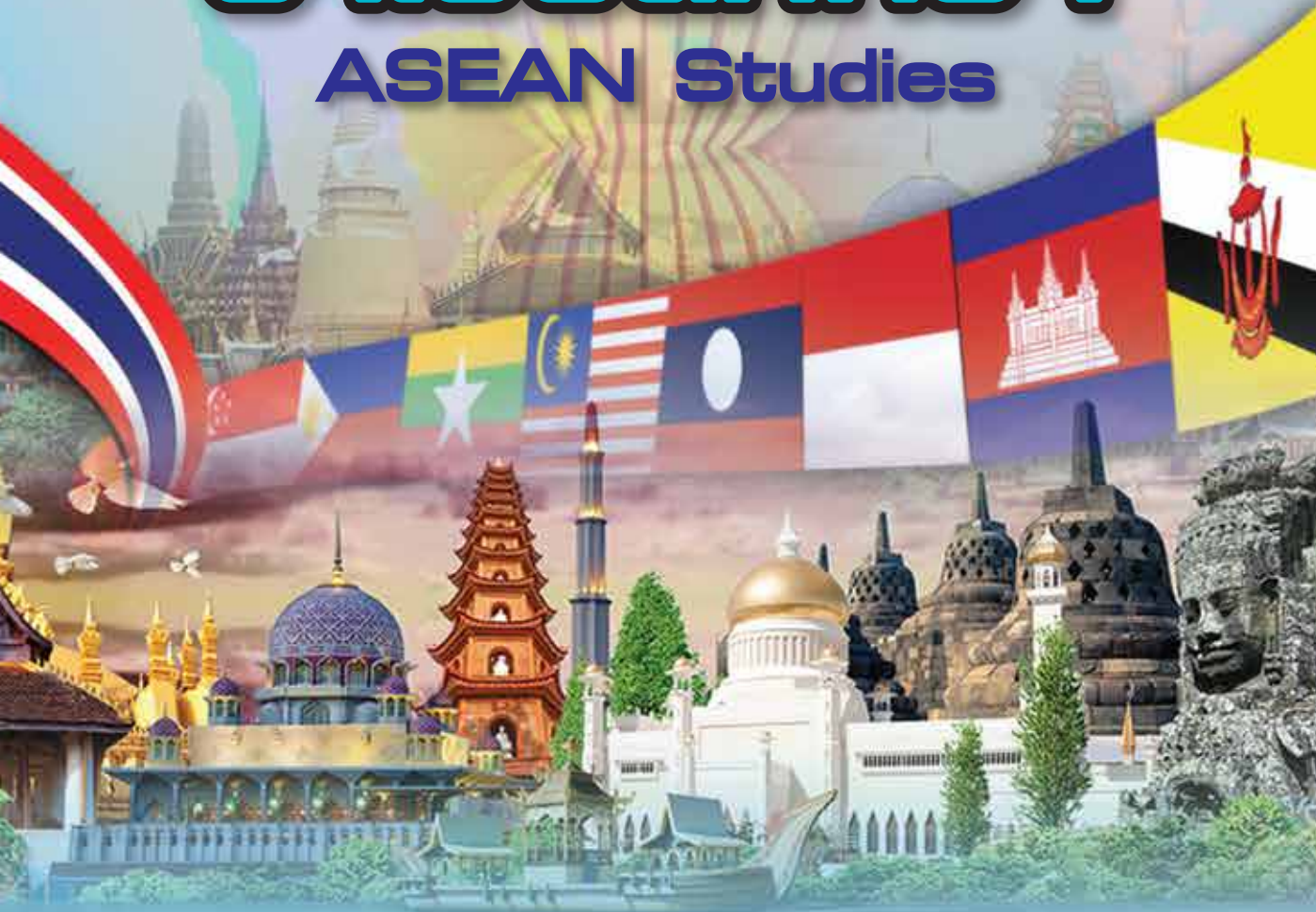

รหัสวิชา 20000-1505

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
พุทธศักราช 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

อาเซียนศึกษา

ASEAN Studies

ผศ. ดร. เศรษฐชัย ชัยสนิท
พิศิษฐ์ กาญจนพิมาย

96.-

อาเซียนศึกษา (ASEAN Studies)

รหัสวิชา 20000-1505

หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เรียบเรียง

ผศ. ดร. เศรษฐชัย ชัยสนิธ

พิศิษฐ์ กาญจนพิมาย

อาเซียนศึกษา

(ASEAN Studies)

ISBN 978-616-495-110-5

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

บริษัท วังอักษร จำกัด

69/3 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600

โทร. 0-2472-3293-5 โทรสาร 0-2891-0742 Mobile 08-8585-1521

e-Mail : wangaksorn9@gmail.com

Facebook : สำนักพิมพ์ วังอักษร

www.wangaksorn.com

ID Line : @wangaksorn

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2563

จำนวนที่พิมพ์ 5,000 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

โดยบริษัทวังอักษร จำกัด ห้ามนำส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้
ไปทำซ้ำ ดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ไม่ว่ารูปแบบใด ๆ
นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากทางบริษัทฯ เท่านั้น
ชื่อและเครื่องหมายการค้าอื่น ๆ ที่อ้างอิงในหนังสือฉบับนี้
เป็นสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของแต่ละราย
โดยบริษัทวังอักษร จำกัด มิได้อ้างความเป็นเจ้าของแต่อย่างใด

อาเซียนศึกษา

(ASEAN Studies)

รหัสวิชา 20000-1505

จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
2. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีในฐานะประชากรอาเซียน
3. ตระหนักถึงความสำคัญในการเป็นประชากรอาเซียนเพื่อการดำรงตนและพัฒนาสังคม ประเทศชาติ

สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
2. วางแผนการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับพัฒนาการของประชาคมอาเซียนด้านต่าง ๆ
3. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นประชากรอาเซียนที่ดี

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของประชาคมอาเซียน ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในประชาคมอาเซียนกับภูมิภาคอื่นในโลก

ตารางวิเคราะห์สมรรถนะรายวิชา

วิชาอาเซียนศึกษา รหัสวิชา 20000-1505

ท-ป-น 1-0-1 จำนวน 18 คาบ/สัปดาห์ รวม 18 คาบ

สมรรถนะรายวิชา บทที่	แสดงความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	วางแผนการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับพัฒนาการของประชาคมอาเซียนด้านต่าง ๆ	ประพจน์ปฏิบัติตนเป็นประชากรอาเซียนที่ดี
1. ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน	✓		
2. การก่อตั้งอาเซียน	✓		
3. โครงสร้างกฎบัตรอาเซียนและกลไกการบริหารอาเซียน	✓		
4. ประชาคมอาเซียนใน 3 เสาหลัก	✓	✓	
5. พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	✓	✓	✓
6. ความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศอื่น ๆ	✓	✓	✓

คำนำ

วิชาอาเซียนศึกษา รหัสวิชา 20000 - 1505 จัดอยู่ในหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชา สังคมศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ ผู้เขียนได้บริหารสาระการเรียนรู้แบ่งเป็น 6 บทเรียน ได้**จัดแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการสอนที่มุ่งเน้นฐานสมรรถนะ (Competency Based) และการบูรณาการ (Integrated)** ตรงตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ในแต่ละบทเรียน มุ่งให้ความสำคัญ ส่วนที่เป็นความรู้ ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ ตัวอย่าง แบบฝึกปฏิบัติ และคำถามเพื่อการทบทวน เพื่อฝึกทักษะประสบการณ์ **เร่งพัฒนาบทบาทของผู้เรียนให้เป็นผู้จัดการแสวงหาความรู้ (Explorer)** เป็นผู้สอนตนเองได้ สร้างองค์ความรู้ใหม่ และ**บทบาทของผู้สอนเปลี่ยนจากผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้ชี้แนะ (Teacher Roles)** จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อความสนใจเรียนรู้ และเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ (Co-investigator) จัดห้องเรียนเป็นสถานที่ทำงานร่วมกัน (Learning Context) จัดกลุ่มเรียนรู้ให้รู้จักทำงานร่วมกัน (Grouping) ฝึกความใจกว้าง มุ่งสร้างสรรค์คนรุ่นใหม่ สอนความสามารถที่นำไปทำงานได้ (Competency) สอน ความรัก ความเมตตา (Compassion) ความเชื่อมั่น ความซื่อสัตย์ (Trust) เป้าหมายอาชีพอันยังประโยชน์ (Productive Career) และชีวิตที่มีศักดิ์ศรี (Noble Life) เหนือสิ่งอื่นใด เป็นคนดีทั้งกาย วาจา ใจ มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณทางธุรกิจและวิชาชีพ

ส่งเสริมสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (Vocational Qualification System) ให้สอดคล้องตามมาตรฐานอาชีพ (Occupational Standard) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กำลังแรงงาน การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานระดับชาติ (National Benchmarking) และการวิเคราะห์หน้าที่การงาน (Functional Analysis) เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และทุกสาขาอาชีพ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเข้าสู่สนามการแข่งขันในประชาคมอาเซียน

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ผู้สอน ผู้ประสาทวิชาความรู้ เอกสาร หนังสือที่ใช้ประกอบในการเรียบเรียงไว้ ณ โอกาสนี้

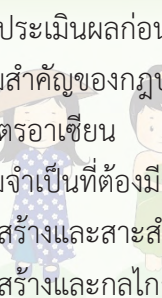
ผศ. ดร. เศรษฐชัย ชัยสนธิ

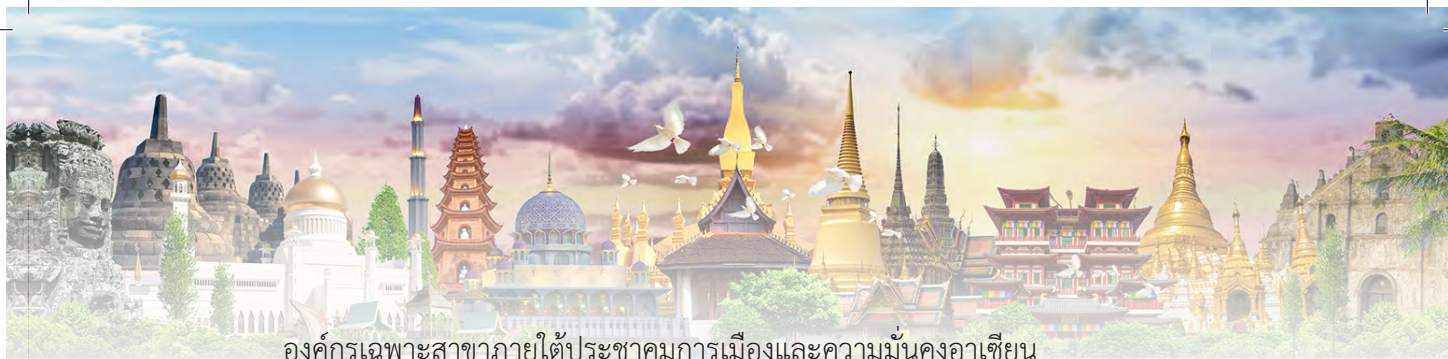
พิศิษฐ์ กาญจนพิมาย

สารบัญ

บทที่ 1 ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน	1
แบบประเมินผลก่อนเรียน	2
กำเนิดอาเซียน	4
ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน	5
ปฏิญญาอาเซียน	6
การขยายสมาชิกอาเซียน	12
พัฒนาการของอาเซียน	16
ความร่วมมือเฉพาะด้าน	18
วิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision 2020)	19
แบบประเมินผลหลังเรียน	21
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	23
 บทที่ 2 ข้อมูลประเทศและเขตเศรษฐกิจ	 26
แบบประเมินผลก่อนเรียน	27
แรงขับเคลื่อนความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน	29
กลไกการดำเนินงานของอาเซียน	30
การก่อตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)	32
วัตถุประสงค์หลักของการก่อตั้งอาเซียน	32
อัตลักษณ์และสัญลักษณ์ของอาเซียน (Identity and Symbols)	33
แบบประเมินผลหลังเรียน	56
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	58
 บทที่ 3 โครงสร้างกฎบัตรอาเซียนและกลไกการบริหารอาเซียน	 63
แบบประเมินผลก่อนเรียน	64
ความสำคัญของกฎบัตรต่ออาเซียน	66
กฎบัตรอาเซียน	67
ความจำเป็นที่ต้องมีกฎบัตรอาเซียน	68
โครงสร้างและสาระสำคัญของกฎบัตรอาเซียน	70
โครงสร้างและกลไกการดำเนินงานขององค์กรอาเซียน	74

องค์กรเฉพาะสาขาภายใต้ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

และหน่วยงานราชการไทยที่รับผิดชอบ

78

องค์กรเฉพาะสาขาภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

และหน่วยงานราชการไทยที่รับผิดชอบ

79

องค์กรเฉพาะสาขาภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

และหน่วยงานราชการไทยที่รับผิดชอบ

81

แบบประเมินผลหลังเรียน

85

แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ

87

บทที่ 4 ประชาคมอาเซียนใน 3 เสาหลัก

91

แบบประเมินผลก่อนเรียน

92

โครงสร้างประชาคมอาเซียน ก่อนการลงนามในกฎบัตรอาเซียน

94

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

(ASEAN Political-Security Community : APSC)

97

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC)

101

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC)

108

แบบประเมินผลหลังเรียน

115

แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ

117

บทที่ 5 พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

120

แบบประเมินผลก่อนเรียน

121

พัฒนาการด้านเศรษฐกิจสู่เขตการค้าเสรีอาเซียน

123

เขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ FTA

124

พัฒนาการของอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม

126

พัฒนาการด้านการศึกษาของอาเซียน

129

พัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับอาเซียน

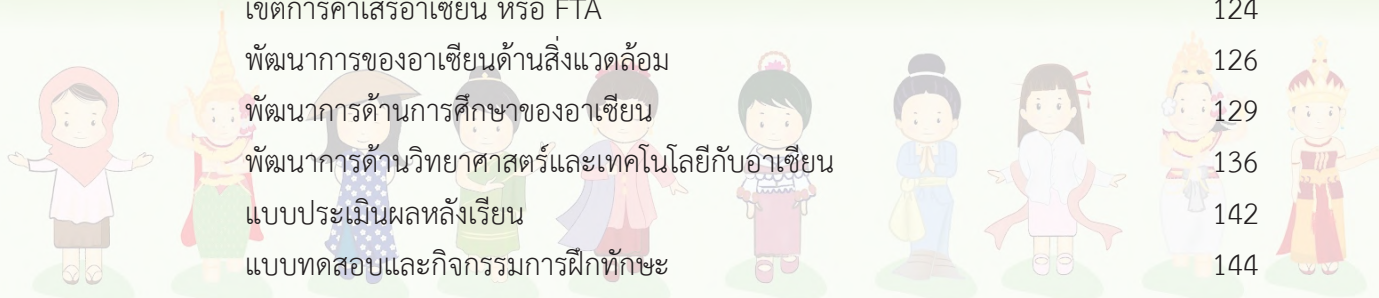
136

แบบประเมินผลหลังเรียน

142

แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ

144

บทที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่ค้า

และองค์การระหว่างประเทศ

148

แบบประเมินผลก่อนเรียน	149
ระบบประเทศคู่เจรจาของอาเซียน	152
ประเทศคู่เจรจาของอาเซียน	152
ความสัมพันธ์อาเซียน-ออสเตรเลีย	153
ความสัมพันธ์อาเซียน-นิวซีแลนด์	154
ความสัมพันธ์อาเซียน-ญี่ปุ่น	155
ความสัมพันธ์อาเซียน-จีน	156
ความสัมพันธ์อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี	157
ความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย	157
ความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดา	159
ความสัมพันธ์อาเซียน-สหรัฐฯ	159
ความสัมพันธ์อาเซียน-รัสเซีย	160
ความร่วมมือในกรอบอาเซียน +3 (ASEAN Plus Three)	161
ความร่วมมือในเวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit : EAS)	162
ความสัมพันธ์อาเซียน-สหภาพยุโรป	163
อาเซียน-สหประชาชาติ	164
แบบประเมินผลหลังเรียน	166
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	168

อภิธานศัพท์

171

แหล่งการเรียนรู้

178

บรรณานุกรม

179

บทที่ 1 ASEAN...

ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

สาระการเรียนรู้

1. กำเนิดอาเซียน
2. ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน
3. ปฏิญญาอาเซียน
4. การขยายสมาชิกอาเซียน
5. พัฒนาการของอาเซียน
6. ความร่วมมือเฉพาะด้าน
7. วิสัยทัศน์อาเซียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (BEHAVIORAL OBJECTIVES)

1. สรุป (Summary) กำเนิดอาเซียน
2. บอก (Describe) ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน
3. อธิบาย (Explain) ปฏิญญาอาเซียน
4. ลำดับ (Sequence) การขยายสมาชิกอาเซียน
5. ระบุ (Identify) พัฒนาการของอาเซียน
6. อธิบายความร่วมมือเฉพาะด้าน
7. อธิบายวิสัยทัศน์อาเซียน

2

บทที่ 1 ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ประเทศใดที่ไม่ได้เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งประชาคมอาเซียน
 - ก. เวียดนาม
 - ข. ไทย
 - ค. มาเลเซีย
 - ง. ฟิลิปปินส์
2. แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงกันจัดตั้งประชาคมอาเซียนคืออะไร
 - ก. สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศด้านการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป
 - ข. สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป
 - ค. สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง
 - ก. ประชาคมอาเซียนเป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 - ข. ประชาคมอาเซียนไม่ใช่เป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน
 - ค. การเป็นประชาคมอาเซียนคือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นครอบครัวเดียวกัน
 - ง. ประชาคมอาเซียนมีจุดเริ่มต้นโดยประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมอาสา
4. สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนก่อตั้งขึ้นเมื่อใด
 - ก. วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510
 - ข. วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2510
 - ค. วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2510
 - ง. วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2510
5. เป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 3 เสา ได้แก่อะไรบ้าง
 - ก. เสถียรภาพและความมั่นคง เสถียรภาพ และเสถียรภาพและวัฒนธรรม
 - ข. เสถียรภาพและความมั่นคง เสถียรภาพ และเสถียรภาพ
 - ค. เสถียรภาพปกครอง เสถียรภาพ และเสถียรภาพและวัฒนธรรม
 - ง. เสถียรภาพและความมั่นคง เสถียรภาพ และเสถียรภาพและวัฒนธรรม

6. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. อาเซียนมีประชากรคิดเป็น 1 ใน 5 ของประชากรโลก
- ข. อาเซียนมีประเทศสมาชิก 11 ประเทศ
- ค. อาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย
- ง. มาเลเซียผลักดันให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน

7. ประเทศใดไม่ใช่ตลาดส่งออกและนำเข้าที่สำคัญของอาเซียน

- ก. อินเดีย
- ข. ญี่ปุ่น
- ค. จีน
- ง. สหรัฐอเมริกา

8. ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอาเซียนคืออะไร

- ก. น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ สัตว์ป่า ประมง
- ข. น้ำมัน สัตว์ป่า ป่าไม้ แร่ธาตุ
- ค. น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ป่าไม้ ประมง
- ง. น้ำมัน แร่ธาตุ ป่าไม้ ประมง

9. ประเทศใดไม่ใช่คู่เจรจาของอาเซียน

- ก. จีน
- ข. ตุรกี
- ค. ญี่ปุ่น
- ง. เกาหลี

10. การดำเนินงานความร่วมมือของอาเซียนในระยะที่ 4 คืออะไร

- ก. การปรับเปลี่ยนทัศนคติเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันที่เคยมีมาก่อนในภูมิภาค
- ข. การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอาเซียน
- ค. การส่งเสริมให้อาเซียนตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือเฉพาะด้านมากขึ้น
- ง. การปรับปรุงองค์กรที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 1 ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

1. กำเนิดอาเซียน

ก่อนปี พ.ศ. 2510 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความตึงเครียดและขัดแย้งทางด้านอุดมการณ์ระหว่างประเทศที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตยกับประเทศที่ยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ตลอดจนความขัดแย้งด้านดินแดนระหว่างประเทศ เช่น ความขัดแย้งระหว่างมลายาและฟิลิปปินส์ในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนซาบาห์และซาราวัก รวมทั้งการที่สิงคโปร์แยกตัวออกจากมลายา ทำให้หลายประเทศเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมมือกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ต่อมาเมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดลง ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคจึงหันหน้าเข้าหากันและร่วมมือกันมากขึ้น จึงเกิดกระแสภูมิภาคนิยมในเอเชียเกิดขึ้น ก่อให้เกิดกลไกความร่วมมือทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ภายในเอเชียมากมาย รวมถึงการขยายกลุ่มอาเซียนเป็นอาเซียน Plus 3 ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ตลอดจนอาเซียน Plus 6 เพิ่มประเทศอินเดีย ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยทุกประเทศจะได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมจากการรวมกลุ่มกันในภูมิภาค

“ประชาคมอาเซียน” เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบมาถึงภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงกันจัดตั้งประชาคมอาเซียน อันถือเป็นการปรับปรุงตัวครั้งใหญ่และวางรากฐานของการพัฒนาของอาเซียน คือ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ และปัญหาสันติภาพ ความขัดแย้ง ความไม่สงบ และความไม่มั่นคงในภูมิภาคอาเซียนอาจไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้กับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะจีนและอินเดียซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด

2. ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีจุดเริ่มต้นโดยประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมอาสา (Association of South East Asia : ASA) ขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2504 เพื่อการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม แต่ดำเนินการไปได้เพียง 2 ปี ก็ต้องหยุดชะงัก ต่อมารัฐมนตรีต่างประเทศของ 5 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ได้กลับมาก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างเป็นทางการอีกครั้ง เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 หลังจากการลงนามใน **ปฏิญญากรุงเทพฯ (The Bangkok Declaration)** หรือ ปฏิญญาอาเซียน (Declaration of ASEAN Concord) โดยมีสมาชิกผู้ก่อตั้ง 5 ประเทศ คือ นายอาดัม มาลิก รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย นายนาซิโซ รามอส รัฐมนตรีต่างประเทศฟิลิปปินส์ ตุน อับดุล ราซิก บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหมและรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ มาเลเซีย นายเอส ราซาร์ตันัม รัฐมนตรีต่างประเทศสิงคโปร์ และพันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจากประเทศไทย

รูปที่ 1-1 ผู้ก่อตั้งประชาคมอาเซียนที่มาจาก 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย

ที่มา : <httpsth.hellomagazine.com>

6

บทที่ 1 ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

3. ปฏิญญาอาเซียน

ปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) หรือ ปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เป็นเอกสารในการก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้รับการลงนาม ณ กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยในขณะนั้นมีสมาชิกผู้ก่อตั้งจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสกัดการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม โดยกำหนดหลักการเบื้องต้นของอาเซียน อย่างเช่น การร่วมมือกัน มิตรภาพและการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว ต่อสถานการณ์ภายในประเทศสมาชิกทั้งหมด

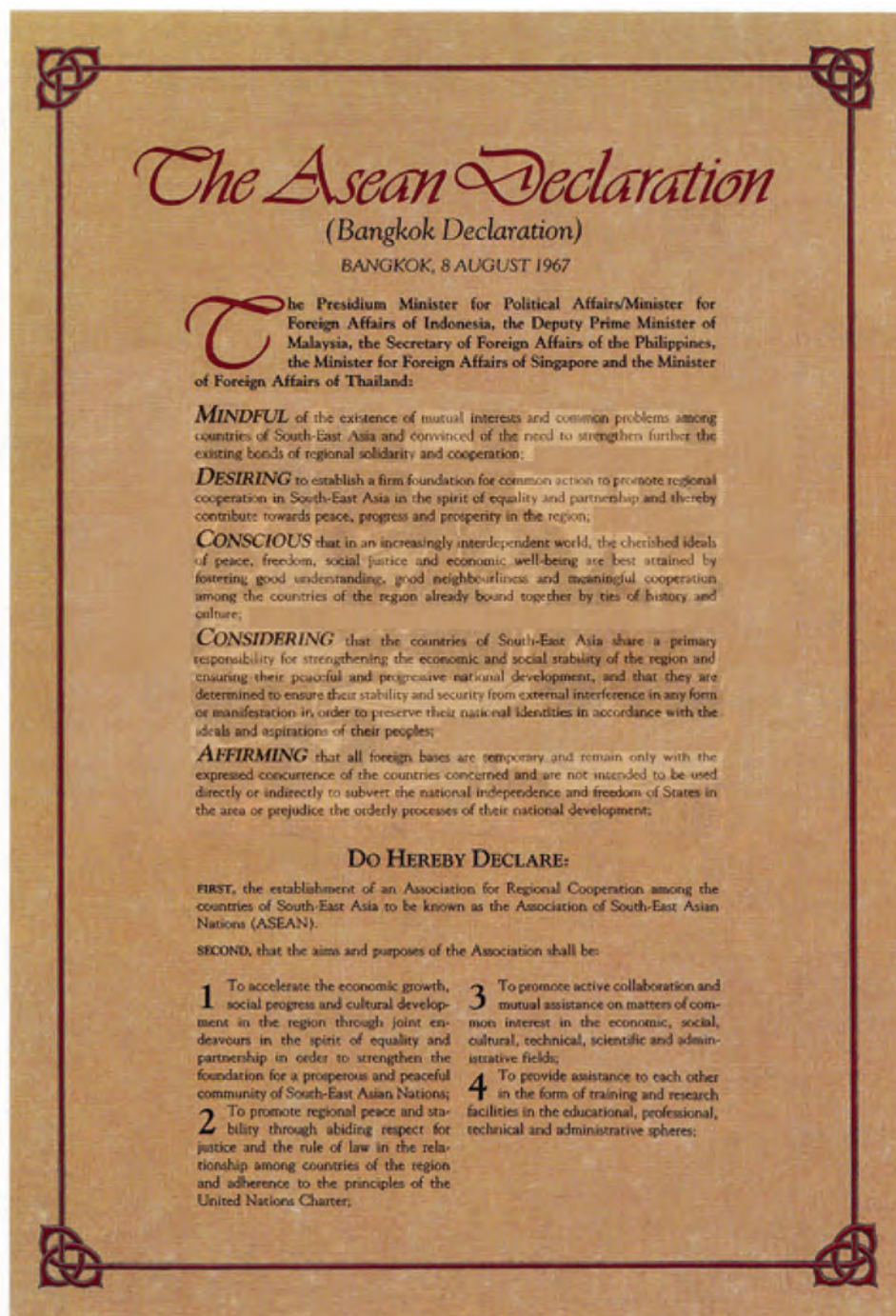
สาระสำคัญกล่าวถึงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ การเกษตร อุตสาหกรรม การคมนาคม รวมทั้งการยกระดับรายได้ ความเป็นอยู่ของประชาชนเพื่อวางรากฐานความรุ่งเรืองให้กับอาเซียน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอาเซียนจึงได้ลงนามปฏิญญาอาเซียน เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510

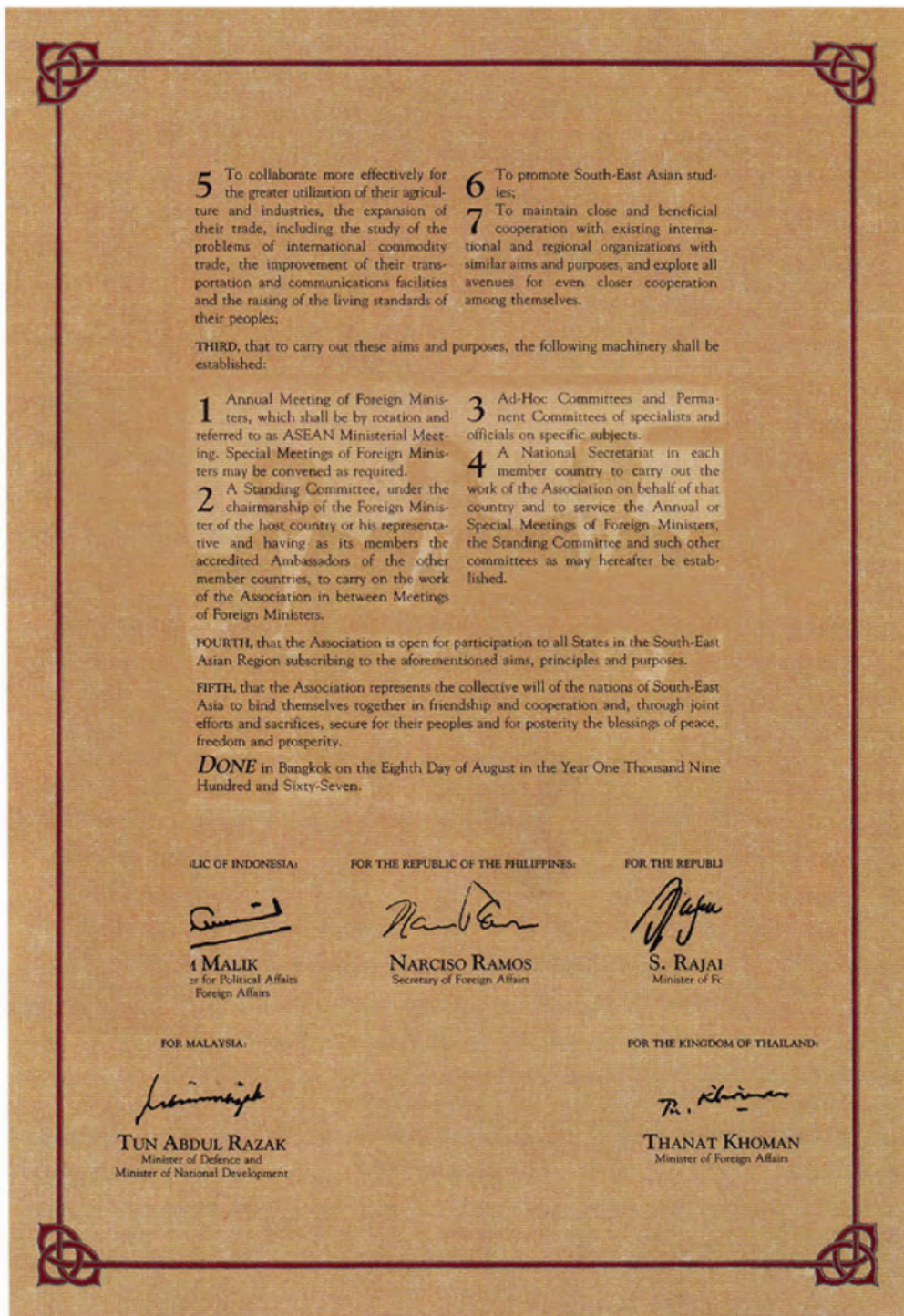
รูปที่ 1-2 พิธีลงนามในปฏิญญาอาเซียน หรือ ปฏิญญากรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510

ที่มา : <http://www.mfa.go.th>

รูปที่ 1-3 ปฏิญญากรุงเทพฯ (ก)

ที่มา : บันทึกการเดินทางอาเซียน กรมอาเซียน กระทรวงต่างประเทศ หน้า 4

รูปที่ 1-3 ปฏิญญากรุงเทพฯ (ข)

ที่มา : บันทึกการเดินทางอาเซียน กรรมาอาเซียน กระทรวงต่างประเทศ หน้า 4

คำแปลภาษาไทย

ปฏิญญาสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ปฏิญญากรุงเทพฯ)

รัฐมนตรีฝ่ายการเมือง/รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซีย รองนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศฟิลิปปินส์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย

ระลึกว่า มีผลประโยชน์และมีปัญหาร่วมกันอยู่ในบรรดาประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเชื่อมั่นว่ามีความจำเป็นที่จะกระชับเกลียวสัมพันธ์ของความเป็นปึกแผ่นและความร่วมมือในภูมิภาคให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ปรารถนา ที่จะก่อตั้งรากฐานอันมั่นคง เพื่อกระทำการร่วมกันในอันที่จะส่งเสริมความร่วมมือภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยเจตนารมณ์แห่งความเสมอภาคและร่วมมือร่วมใจ และโดยประการนั้นก็จะช่วยให้มีสันติภาพความก้าวหน้าและความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาค

ตระหนักว่า ในโลกที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันยิ่งขึ้นนี้ อุดมการณ์อันพึงเทิดทูนเพื่อสันติภาพ เสรีภาพ ความยุติธรรมทางสังคม และความผาสุกในทางเศรษฐกิจจะบรรลุผลอย่างดียิ่งได้ ก็โดยการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ความเป็นเพื่อนบ้านที่ดี และความร่วมมืออย่างจริงจังในบรรดาประเทศในภูมิภาคซึ่งมีสายสัมพันธ์ในทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมต่อกันอยู่แล้ว

พิจารณาเห็นว่า ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความรับผิดชอบร่วมกันในอันดับแรก ที่จะสร้างเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับภูมิภาคให้มั่นคง และจัดหลักประกันการพัฒนาประเทศดำเนินไปโดยสันติและก้าวหน้า และเห็นว่าประเทศเหล่านี้มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะให้เสถียรภาพและความมั่นคงของตนพ้นจากการแทรกแซงจากภายนอก ไม่ว่าในรูปหรือลักษณะใด ทั้งนี้เพื่อที่จะธำรงรักษาไว้ซึ่งลักษณะความเป็นชาติของแต่ละประเทศตามอุดมการณ์และความมุ่งปรารถนาของประชาชนของตน

ยืนยันว่า ฐานทัพต่างชาติทั้งมวลมีอยู่เป็นการชั่วคราว และคงอยู่ได้ก็ด้วยความเห็นพ้องที่แสดงออกโดยชัดแจ้งของประเทศที่เกี่ยวข้องเท่านั้น และได้มุ่งหมายที่จะให้ใช้โดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อบ่อนทำลายเอกราชของชาติและอิสรภาพของรัฐในอาณานิคมบริเวณนั้น หรือทำให้กระบวนการพัฒนาประเทศต้องเสื่อมเสียผันแปรไป

จึงประกาศ ณ ที่นี้ว่า

10

บทที่ 1 ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

ประการที่หนึ่ง ให้ก่อตั้งสมาคมสำหรับความร่วมมือระดับภูมิภาคระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรียกว่า **สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน)**

ประการที่สอง จุดหมายและความมุ่งประสงค์ของสมาคม คือ

1. เพื่อเร่งรัดความเจริญทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและการพัฒนาทางวัฒนธรรมในภูมิภาค โดยความเพียรพยายามร่วมกัน ด้วยเจตนารมณ์แห่งความเสมอภาคและความร่วมมือร่วมใจ ทั้งนี้ เพื่อเสริมรากฐานสำหรับประชาคมที่มีความรุ่งเรืองและสันติสุขแห่งประชาชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค โดยเคารพอย่างแน่วแน่ในความยุติธรรมและหลักแห่งนิติธรรม ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาค และยึดมั่นในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมืออย่างจริงจัง และความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
4. จัดให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปของการอำนวยความสะดวก การฝึกอบรม และวิจัยทางด้านการศึกษา วิชาชีพ วิชาการและการบริหาร
5. ร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อการใช้ประโยชน์มากขึ้นในการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การขยายการค้า รวมทั้งการศึกษาปัญหาในเรื่องการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ การปรับปรุงบริการความสะดวกเกี่ยวกับการขนส่งและคมนาคม และการยกระดับการครองชีพของประชาชนของตน
6. ส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
7. อำนวยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์การระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคที่มีความมุ่งหมายและความมุ่งประสงค์คล้ายคลึงกันที่จะแสวงหาเส้นทางทั้งหลายเพื่อให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดขึ้นระหว่างกัน

ประการที่สาม เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามจุดหมายและความมุ่งประสงค์ดังกล่าว จึงได้จัดตั้งกลไกต่อไปนี้

ก) การประชุมประจำปีของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศซึ่งจะหมุนเวียนกันไป และเรียกว่า การประชุมรัฐมนตรีสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การประชุมพิเศษของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอาจมีขึ้นตามความจำเป็น

ข) คณะกรรมการประจำ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศเจ้าภาพหรือผู้แทนเป็นประธาน และมีสมาชิกประกอบด้วยเอกอัครราชทูตของประเทศสมาชิกอื่นที่ประจำอยู่ในประเทศนั้นเป็นผู้ดำเนินการของสมาคม ในระยะเวลาระหว่างการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่ละครั้ง

ค) คณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะกรรมการถาวร ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ในแต่ละเรื่อง

ง) สำนักเลขาธิการแห่งชาติในแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อดำเนินงานของสมาคมในนามของประเทศนั้น และเพื่อให้บริการแก่การประชุมประจำปี หรือการประชุมพิเศษของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ คณะกรรมการประจำและคณะกรรมการอื่น ๆ ซึ่งอาจจัดตั้งขึ้นภายหลัง

ประการที่สี่ สมาคมจะเปิดให้รัฐทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งยอมรับจุดหมายหลักการ และความมุ่งมั่นประสงค์ดังกล่าวเข้าร่วมด้วย

ประการที่ห้า สมาคมเป็นสัญลักษณ์ของความตั้งใจร่วมกันของประชาชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในอันที่จะสมานความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือกัน จะเพียรพยายามร่วมกัน เสียสละเพื่อให้ประชาชนของตนและอนุชนได้รับประสาทพรแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และความเจริญรุ่งเรือง

ทำขึ้น ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 (ค.ศ. 1967)

อินโดนีเซีย (ลงนาม) อาตัม มาลิก
รัฐมนตรีฝ่ายการเมือง/รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

มาเลเซีย (ลงนาม) ตุน อับดุล ราซัค
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

ฟิลิปปินส์ (ลงนาม) นาร์ซิโซ รามอส
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

สิงคโปร์ (ลงนาม) เอส. ราซาร์ตันัม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ไทย (ลงนาม) ถนิต คอมันตร์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ